

CO₂-UITSTOOT KUNSMATIG HOOG GEHOUDEN DE KOOLSTOFBUBBEL

De CO₂-uitstoot wordt kunstmatig hoog gehouden met geleend geld. Maar wat kunnen lokale natuur- en milieuverenigingen daar aan doen? Een tijdje geleden verschenen er in o.a. The Guardian en De Tijd alarmerende berichten : we stevenen af op een nog grotere economische crisis dan de kredietcrisis en dit dankzij de koolstofbubbel oftewel “the carbon bubble”.

De jaarlijkse CO₂-uitstoot bedraagt nu wereldwijd rond de 33 gigaton. Het kantelpunt, waarbij een klimaatopwarming niet meer onder controle gehouden kan worden, ligt op 450 jppm. Het veilige niveau van 350 ppm lieten we al geruime tijd achter ons. In april 2014 zaten we voor het eerst een hele maand lang op een historische drempeluitstoot van 400 ppm.

We hebben dus nog maar 50 ppm koolstofbudget over. In het huidige tempo zal dit dus over 14 jaar op zijn. Het kan zelfs vroeger zijn, want bepaalde processen, zoals het smelten van de permafrost, kunnen het resterende budget sneller opmaken.

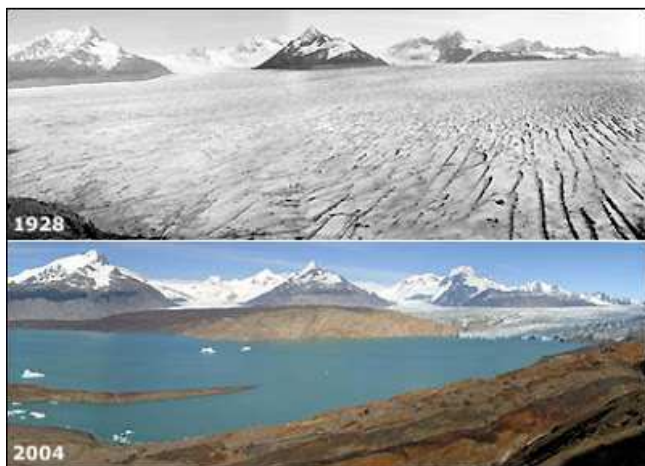
Het Potsdam Instituut berekende met gesofisticeerde computermodellen, waarop ook de Wereldbank zich baseert, dat klimaatgassen vanaf nu elk jaar met 5% moeten gereduceerd worden om 50% kans te hebben om onder het omslagpunt te blijven. Dit halen we jaar op jaar niet, waardoor de kloof steeds breder en

moeilijker te overbruggen wordt. Tot overmaat van ramp blijft de politiek verzaken aan een voldoende ambitieuze klimaatstrategie.

Hoe komt dit en wat kunnen we doen?

70% van de reserve fossiele brandstoffen mag niet verbrand worden

De bewezen reserves aan fossiele brandstoffen bedragen 2795 gigaton CO₂. Dit is 5x meer dan wat er nog mag worden uitgestoten willen we een onomkeerbare oncontroleerbare klimaatverandering voorkomen. Om de huidige en komende generaties te beschermen moeten die reserves dus onaangeroerd blijven. Maar bedrijven uit de fossiele sector hebben deze reserves in hun balansen als activa staan. Dit wil zeggen : het zijn onderpanden voor banken, die leningen aan deze bedrijven hebben verstrekt. Als er een stabiel klimaatbeleid komt, dan zullen deze onbruikbaar geworden activa moeten

Klimaatverandering gaat steeds sneller

geherwaardeerd en veel minder waard worden. Een aantal multinationals & hun aandeelhouders, waaronder heel wat overheden en banken, die geïnvesteerd hebben in fossiele energie zullen dan zware verliezen lijden. Deze “carbon bubble” of koolstofbubbel kan een crisis veroorzaken, waarbij de kredietcrisis van 2008 klein bier is. We zullen dan misschien controle krijgen op het klimaatprobleem, maar zitten dan opgescheept met een enorme economische crisis. Geen wonder dus dat fossiele brandstofbedrijven zo hard vechten om het klimaatbeleid te blokkeren en dat overheden onder zeer grote druk staan of verleid worden om hun beleid niet aan te passen.

Stapsgewijs uit de koolstofeconomie

Sommigen verwachten de oplossing voor dit

probleem van geo-engineering, maar met zaken als koolstofopslag kunnen, wanneer de technieken op punt zullen staan, maximum 125 gigaton CO₂ opgevangen worden. Dit is ver van voldoende. De oplossing is dus dat geld stapsgewijs uit de koolstofeconomie moet gehaald worden. Fossiele energiebedrijven kunnen nu nog relatief geleidelijk omschakelen naar duurzamere energiebronnen. Sommige doen ook al inspanningen op dit vlak, maar dit is in te veel gevallen nog enkel greenwashing onder druk van de publieke opinie, Mondiaal wordt nog steeds 1% van het BNP gespendeerd aan nieuwe investeringen, veelal met geleend geld, in bronnen van fossiele energie, zoals schaliegas, olieboringen in het Arctisch gebied, teerzanden, diepzeeboringen, methaanijs.... En dit geld moet zich terugverdienen.

Olieboren in het Noordpoolgebied en methaanijs (boven) zullen ons niet uit de crisis helpen, wel integendeel...

Men kan dus stellen dat de CO₂-uitstoot kunstmatig hoog wordt gehouden met geleend geld. De burger en toekomstige generaties dreigen een hoge rekening te betalen, tenzij investeerders, overheden en banken nu investeren in energiebesparing, energie-efficiëntie, alternatieve hernieuwbare energie en circulaire economie en zo snel als mogelijk koolstof-intensieve activiteiten voor energie, maar ook transport, veeteelt,... verlaten.

Uit olie, gas en steenkool

Wanneer 10% van de mensen anders gaan denken, bereiken we, volgens Malcolm Gladwell, ook een omslagpunt. Hoopgevend is dat we daar bijna zijn. Er verandert de laatste tijd heel wat en steeds sneller, dankzij de opkomende deel- en ruileconomie kiezen steeds meer mensen voor een leven met minder spullen en inkomen, maar met meer (kwali)tijd. Lokale of zelfgekweekte biologische seizoensgroenten zijn hipper dan een stuk vlees. En de fiets is helemaal terug als populair transportmiddel. Voor een laatste zetje naar de mentale omslag voor een koolstofarme samenleving en economie zijn er wel nog veel meer van dergelijke inspirerende initiatieven en voorbeelden nodig.

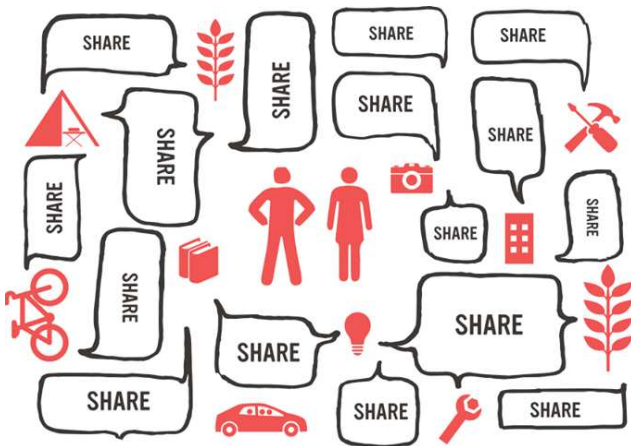

Foto boven : Deeleconomie. (foto Plan C). Onder : decentrale zelfvoorzienende en koolstofarme energieproductie (foto www.technoinnovation.nl)

Tegelijkertijd is ook nog wat meer druk op het beleid nodig. Gemeenten kunnen nog meer aangemoedigd worden om al hun investeringen proper te doen. Een mogelijkheid voor lokale natuur- en milieuverenigingen is om via de milieuraad of de oppositie eens volgende vraag te stellen aan het gemeentebestuur: “welke investeringen heeft de gemeente in fossiele energiebronnen?” Dit kan bv. zijn via beleggingsfondsen of via Electrabel,... Voer de druk op dat de gemeente hun geld daaruit terugtrekt om te kiezen voor fossielvrije investeringen. Een voorbeeld dat het kan : Studenten van de Hogeschool en Universiteit van Amsterdam voerden, in navolging van studenten in de VS en Canada, de druk op bij hun onderwijsinstelling om fossielvrij te worden, Deze zwichtte en werd zo een voorbeeld voor anderen. En indien het niet lukt om uw gemeente zover te krijgen, is er toch iets bereikt op vlak van bewustmaking. Een dergelijke omslag gebeurt namelijk niet op 1 dag. Een lokale natuur- of milieuvereniging kan dus ook bv. eens een info – en discussie-avond voor de bevolking over het onderwerp organiseren.

Ook het mee promoten van energiebesparing en lokale en betaalbare schone energie is uiteraard belangrijk. Alsook initiatieven waarbij mensen zelf het heft in handen nemen, kan het beleid een duwtje in de richting geven. Toon mensen, die zelf al zoveel mogelijk olie-onafhankelijk leven. In Nederland zijn er al voorbeelden waar buurtbewoners zelf hun schone energie produceren. Een reisje organiseren om te zien hoe ze dat doen kan kan inspirerend werken. Ook kleine acties tellen zoals het ijveren voor bv. meer lokale energiebesparing, meer groen, betere fietspaden, enz... en het boycotten van bepaalde klimaatonvriendelijke producten en beleidsbeslissingen. Lokale en regionale natuur- en milieuverenigingen doen hier nu al veel voor, maar de komende periode met veel veranderingen op til hebben we hier een evidente en nog belangrijker rol in.

Tekst : WMF vzw

Bronnen

“Global warming’s terrifying new math” Bill McKibben. Rolling Stone. July 2012

“10 mogelijke wegen uit de klimaatimpasse”. Johan Malcorps. Oikos nr. 63

“Kredietcrisis verbleekt bij de gevolgen van de koolstofbubbel” Serge Degheldere en Roger Cox. De Tijd. April.2013

“Unburnable carbon” Rapport CarbonTracker i.s.m. Nicolas Stern. 2013

“Uit de olie” boek van Jeremy Leggett (zie ook volgende bladzijde).